

OM AT KUNNEN SE AF DAN TURÉLL

Tro ikke jeg er reaktionær, tværtimod: Jeg tilbringer naturligvis, som alle andre moderne og modne mennesker, de lange vinteraftener med at læse bøger og debatskrifter om, hvordan jeg gør op med min maskuline myte, hvordan jeg forbedrer mig på at blive en bedre og rigtigere far, hvordan jeg bærer mig ad med – på konstruktiv og socialistisk vis – at gøre noget for mine naboer og mit nærmiljø. Kort sagt: al den slags, man skal igennem, hvis man ikke vil miste ansigt og anseelse i disse tider.

Og bagefter, forstår De, bagefter har man det så godt – ligesom de gamle kristne mystikere havde det, når de havde pisket sig i timevis i kloster-cellerne, eller ligesom Storm P.'s idiot, der slog sig i hovedet med en hammer, „fordi det var så dejligt, når man holdt op“. Bagefter er man lige klar til at læse, så trænger man til det. Så læser man f.eks. Sherlock Holmes, åh! den udødelige Sherlock Holmes med det flakkende gaslys over halvfemsernes hansom cab-fyldte Baker Street, og før man har set sig om, er man i Paradis, ja, mere end det: Man har erkendt Paradis som værende jordisk, d.v.s. Nirvana.

Sidst jeg genlæste Holmes-historierne, kom jeg – apropos alle disse tiders problematiske debat-tegn – til at studse over den måde, Holmes kom mennesker ved på – det er et smukt og frygteligt digt hver gang. Når et nyt menneske, en ny klient, et ubeskrevet blad, træder ind i Holmes' og Watsons fælles ungarle-hybel, bliver vedkommende først af alt i nogle minutter mødt af Holmes' tålmodigt for-

skende blik. Og så begynder forestillingen, der på én gang indgyder klienten tillid og skræk: Holmes fortæller, hvad han ser. De har været ansat i militæret, De har været mange år i troperne, De er kommet i stor hast hertil med jernbanen, De ryger tyrkiske cigaretter, De er ugift.

„Men Holmes, det er jo det rene trylleri!“ indvender så den klassiske klient (plus dr. Watson).

Men det er det netop ikke. Holmes bruger øjnene, det har intet med tricks at gøre. Manden er kommet i stor hast, det sér Holmes af, at han har givet sig tid til at tage slips på, altså en omhyggelig natur – men ikke til at binde det forsvarligt og sirligt, altså er han tillige oprevet. Jernbanebilletten stikker op af brystlommen. Tyrkiske cigaretter er ikke svære at genkende i atmosfæren, hvis man kender lugten, og det er ungarle – undskyld mig – heller ikke. Og hvad jobbet og årene i troperne (der ses af teinten) angår – så kan man, Sherlock Holmes eller ej, altid lugte en gammel oberst. Kender De ikke det? Denne militært-myndige tale-måde, der altid holder sig. Den ranke rejsning, som altid . . . parat til en evig flagparade under majestæternes antikverede auspicer. Den Gamle Militær-Dreng er ikke til at tage fejl af – hverken i dronning Victorias England eller i dronning Margrethes Danmark.

Heller ikke kan man nogen sinde tage fejl af f.eks. den gamle sfrisser. Folk, der er vant til at vogte på politi, kan altid genkende den civilklædte strømmer på tyve meters afstand, for han kan skifte klæder og

uniform, men ikke – medmindre han er usædvanlig dreven – gang og blik, især ikke dette drejende horisontale vi-skal-overskue-scenens-blik, som er typisk for f.eks. panse-re, journalister og forbrydere – uden sammenligning mellem disse tre på hver sin vis hæderlige næringsdrivende grupper, naturligvis.

Nej, enhver profession sætter sit uafvaskelige præg. De skulle sé cafeteria-damen skænke kaffe op hjemme søndag eftermiddag, De skulle sé bartenderen slappe af med en drink og fortælle sine problemer. Den gamle sømand vil blive ved med at gå, som kun en gammel sømand går (selv om han så har været i land i tyve år), og det vil altid rykke i det gamle postbud, når tiden er inde til første ombæring. Og man vil altid, selv når han fortæller kærligt om sine elskede gamle venner, kunne høre den snærende rageknivs-dommerrost i landsretssagfører Carl Madsens stemme, og hver gang Hilmar Baunsgaard bøjer sig over Folketingets talerstol, vil man høre årene bag disken afspejlet i hans tone og talerytme.

Eller kender De ikke den fornemmelse af at kunne se, lugte, fornemme folks job, miljø – ja, sågar seksualliv – ved et blik eller nogle få øjeblikkes samtale eller bare den måde, et tørklæde sidder på?

Sherlock Holmes havde ret, og enhver må lære af Holmes. Hvo som ser sig omkring, vil få at sé. Og hvo som vil komme ved, må se, før de taler. Elementært, min kære Watson – og forbandet nødvendigt, nu som altid. ■